

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ЗП(ПТ)О

Князєва М.О., старша викладачка кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (м. Біла Церква, Київська обл.)

На сьогодні формування професійної компетентності кваліфікованого робітника, як креативної, творчої особистості можливе тільки в умовах інноваційного освітнього середовища. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності в закладах професійної (професійно-технічної) освіти в сучасних умовах викликана необхідністю оновлення змісту та організації освітнього процесу. У цьому контексті суттєво зростає роль педагогічного колективу закладу професійної (професійно-технічної) освіти, який забезпечує професійну підготовку кваліфікованого робітника. Саме інноваційне освітнє середовище є засобом формування якісного потенціалу кваліфікованих робітників, їх професійної компетентності, забезпечення оновлення змісту освіти, створення і вдосконалення умов для розвитку, саморозвитку, реалізації творчих здібностей кваліфікованого робітника.

Інноваційність – це здатність запроваджувати нововведення. Вона може стосуватись як окремого майстра, так і закладу загалом. Зміни – це завжди стрес для окремої особи чи організації, але це завжди їх розвиток. Це – вихід із «зони комфорту». Навіть якщо особа може запроваджувати в своїй діяльності зміни, вони не є досить складними для неї, її може бути важко змінити звички на роботі. І часто особи, навіть інтелектуально достатньо розвинені, чинять опір, бо не готові змінювати свої звички. Потім, запровадивши інновації на робочому місці, вони розуміють, що стало краще. Інноваційність в закладі освіти – це завжди вклад коштів. Держава часто намагається уникнути зайвих витрат, а працівники вкладають власний кошт в розвиток організації, що знижує їхній рівень життя і благополуччя їхніх сімей. Залишки паразитарних владних інститутів все ще можна помітити, але

проти них стало легше боротись в нинішніх реаліях. Тому важливо запроваджувати інноваційні технології з високою вигодою для працівників закладу, для його студентів, вимагаючи від власника приватного підприємства або держави того, що вони повинні робити. [1]

Створення інноваційного освітнього середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти для професійної підготовки майбутнього кваліфікованого робітника ґрунтується на таких підходах:

- гуманістичний – відображає людиноцентристські засади до розвитку сучасного соціума, гармонізацію відносин, формування у майбутніх робітників духовної культури;

- системний – спрямований на вдосконалення освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти, встановлення зв'язків між його компонентами та визначення освітнього середовища як цілісної системи, яка забезпечує розвиток майбутнього робітника;

- інформаційний – забезпечує достатній рівень інформаційної культури майбутнього робітника із використанням сучасних комп'ютерних технологій, сприяє ефективному формуванню професійної компетентності робітників;

- інноваційний – сприяє створенню творчої взаємодії між учасниками процесу професійної підготовки, формуванню в учнів готовності до майбутньої професійної діяльності.

Стан підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах ще не повною мірою відповідає сучасним соціально-економічним потребам суспільства. Про це свідчать результати аналізу виступів роботодавців, представників керівної ланки ПТО, моніторингу профтехосвіти громадськими організаціями тощо. І це незважаючи на те, що одним із стратегічних ресурсів будь-якої держави є її трудовий потенціал. Результати аналізу досвіду країн, що здійснили економічний прорив, зокрема Японії, Кореї, Німеччини, Ірландії, Чехії, Словенії, свідчать про те, що одним з вирішальних чинників стрімкого економічного зростання є якість підготовки кваліфікованих робітників.

Ключове завдання професійної освіти в умовах ступеневого навчання – підготовка кваліфікованих фахівців, які володіють професійною компетентністю, професійними знаннями на достатньому рівні, що є підґрунтям для їх конкурентоспроможності на ринку праці в умовах підвищених вимог до фахівців галузі. Підготовка фахівців здійснюється у вітчизняних закладах професійної (професійно-технічної) освіти за визначеною спеціальністю та характеризується упровадженням в освітній процес інноваційних форм, методів та підходів навчання, що сприяють формуванню готовності до професійної діяльності, усесторонньому розвитку професійних якостей, зокрема, й формуванню цифрової й графічної компетентності як складника професійної. Формування цифрової компетентності здійснюється за рахунок введення спеціалізованих дисциплін та модулів відповідного спрямування, використання в освітньому процесі сучасних засобів інформаційно-обчислювальної техніки та інноваційних програмних продуктів, що в сукупності забезпечує поглиблене вивчення інформаційно-комунікаційних технологій в межах єдиного освітнього середовища закладу освіти.

Сьогодні більшість закладів освіти ЗП(ПТ)О в тій чи іншій мірі працюють у інноваційному режимі.

Найважливіша риса сучасного навчання – його спрямованість на те, щоб навчити учнів не лише пристосовуватися, а й активно діяти в ситуаціях, які зазнали соціальних змін. Ці освітні орієнтири отримали міжнародне визначення як робочі орієнтири в програмах ЮНЕСКО.

Інноваційність у навчанні має також соціально-філософський аспект, який за останні роки привернув до себе пильну увагу соціологів і соціальних філософів.

Інноваційне навчання – процес і результат такої освітньої діяльності, яка заохочує введення інноваційних змін в існуючу культуру, соціальне середовище.

Інноваційне навчання стимулює активну участь у проблемних ситуаціях, які виникають як перед окремою людиною, так і перед цілим суспільством. Усвідомлення його потреби розширює обрії дидактичних пошуків. Таке навчання пов'язане з творчим пошуком на основі наявного досвіду, тобто з його збагаченням.

якісні зміни у підготовці кваліфікованих робітників зумовлюють необхідність інноваційного розвитку освітнього процесу ЗП(ПТ)О.

Основними принципами інноваційного розвитку освітнього процесу є:

- принцип системності інноваційного розвитку, що передбачає врахування розмірності всього комплексу змін освітнього процесу;
- принцип досягнутого результату, що відображає залежність наступних нововведень від рівня культурного засвоєння попередніх;
- принцип модульної побудови інноваційних структур освітнього процесу.

До основних завдань інноваційного розвитку освітнього процесу ЗП(ПТ)О слід віднести:

- а) моделювання інноваційної професійної діяльності майбутніх фахівців;
- б) створення єдиної інноваційної системи професійного навчання учнів, адаптованої до динаміки розвитку сучасного виробництва;
- в) розробку інноваційних технологій навчання та їх впровадження в освітній процес ЗП(ПТ)О.

Групова форма навчання як засіб впровадження інноваційних технологій набуває пріоритетного значення, має значну кількість наукових досліджень та методичних розробок, та все частішого застосування викладачами-практиками цієї форми навчання на уроках як гуманітарного так і природничого циклу.

Інноваційні технології навчання – шлях до підвищення якості професійної освіти, зацікавленості учнів у навчанні. Вони дають змогу диференціювати та індивідуалізувати процес навчання. Формують

внутрішню мотивацію до активного сприйняття, засвоювання та передачі інформації. Сприяють формуванню комунікативних якостей учнів, активізують розумову діяльність. За інноваційними технологіями навчання майбутнє професійно - технічної освіти.

1. Лебідь О.М. Важливість інноваційних технологій та інноваційності у професійно-технічній освітній діяльності. Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій: VII Всеукраїнський науково-методичний семінар, 3 листопада 2023 р., стор. 132-134, м. Глухів, Україна. URL: http://tpgnpu.ho.ua/images/kafedra_SG/2023-2024/seminar%203-11-2023/zbirnik_tez_2023_1.pdf#page=132
2. Моніторинг стану професійно-технічної освіти та альтернативні пропозиції щодо її модернізації [Електронний ресурс] / За матеріалами ГО «Центр 10 освітнього моніторингу» в рамках проекту «Створення організаційної платформи громадського центру аналізу освітньої політики» : Спосіб доступу: <http://centromonitor.com.ua>
3. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 25.06.13 року № 344/2013. URL: www.ligazakon.ua.
4. Професійно-технічна освіта України у 1991-2011 роках (перелік головних подій розвитку, проблемні питання, інформаційно-аналітичні, статистичні матеріали) / Матеріали Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України [Електронний ресурс]. URL: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish>